

Regeringen
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över promemorian En likvärdig och effektiv skoltillsyn

Dnr U2020/04703/GV

Sammanfattning

För att säkerställa alla elevers rätt till en likvärdig utbildning av god kvalitet anser Skolverket att det är viktigt att Skolinspektionen kan ingripa mot huvudmän som inte lever upp till de nationella kraven. Skolverket ställer sig därför i allt väsentligt bakom de bedömningar och de förslag som utredaren lämnar. Skolverket vill dock kommentera vissa av utredarens förslag. I övrigt har Skolverket inga synpunkter.

Skolverkets synpunkter

Avsnitt 7.3 Även kommunala skolor bör kunna stängas och avsnitt 7.4 Det kan i vissa fall vara olämpligt att stänga en kommunal skola

Skolverket ser positivt på intentionerna med förslaget att möjligheterna till ingripande ska vara så likvärdiga som möjligt för kommunala och enskilda skolhuvudmän och att Skolinspektionen ska ha så effektiva och tydliga verktyg som möjligt för sin tillsyn. Skolverket väljer dock att inte ta ställning till förslaget, och vill framföra vissa svårigheter som bör beaktas inför den fortsatta beredningen.

För att säkerställa alla elevers rätt till en likvärdig utbildning av god kvalitet är det viktigt att Skolinspektionen kan ingripa mot huvudmän som inte lever upp till de nationella kraven. Skolverket instämmer därför i den bedömning som görs i avsnitt 7.1, att kravet på likvärdig utbildning i bl.a. skollagen och barnkonventionen medför att staten måste säkerställa att all den utbildning som ges lever upp till de krav som följer av svensk rätt, och att villkoren för tillsynen måste vara så likvärdiga som möjligt, oavsett om tillsynen riktas mot en fristående eller kommunal skolverksamhet. Samtidigt kan Skolverket konstatera att dagens reglering har sin grund i att offentliga huvudmän har ett mer långtgående ansvar

att erbjuda alla barn och ungdomar utbildning än enskilda huvudmän. Skolverket anser därför, i likhet med utredaren, att en förutsättning för att en ordning med verksamhetsförbud ska vara möjlig är att rätten till utbildning kan tillgodoses genom att de elever som går på en skola som träffas av ett verksamhetsförbud har möjlighet att byta till en annan skola. Skolverket ser därför positivt på att det föreslås en ”ventil” för att elevers rätt till utbildning ska tillgodoses. Skolverket kan dock konstatera att möjligheten att göra undantag från ett verksamhetsförbud tills vidare i praktiken kan leda till att kommuner och regioner kommer att behandlas olika beroende på deras respektive förutsättningar och kapacitet. Det kan därför ifrågasättas om förslaget uppnår syftet att tillsynen ska vara så likvärdig som möjligt oavsett huvudman, och skulle möjligen tala mot att införa verksamhetsförbud tills vidare som möjligt ingripande vid tillsynen. Skolverket kan vidare konstatera att erfarenheterna från statliga åtgärder för rättelse än så länge är små, eftersom sanktionsmöjligheten hittills endast tillämpats i ett enstaka fall, vilket medför att det är svårt att bedöma om det finns behov av en förändring av lagstiftningen. Skolverket saknar också en grundlig konsekvensanalys av vad ett verksamhetsförbud tills vidare kan komma att innebära, vilket försvårar möjligheten att bedöma förslagets påverkan på skolväsendet och elevers rätt till utbildning. Det hade varit önskvärt med en tydligare barnkonsekvensanalys och en tydligare beskrivning av påverkan och effekter för alla skolformer inom skolväsendet.

På Skolverkets vägnar

Peter Fredriksson
Generaldirektör

Mia Tjäder
Jurist

I ärendets slutliga handläggning har även chefsjuristen Eva Westberg, avdelningschefen Joakim Feldt, enhetschefen Ulrika Jonasson och juristen Mia Tjäder (föredragande) deltagit.